

KOMUNIKATY

SZYBKA METODA WYKONYWANIA SEMIPERMANENTNYCH GLICEROŻELATYNOWYCH PREPARATÓW Z PASOŻYTÓW

LESZEK ROLBIECKI

Katedra Zoologii Bezkręgowców, Uniwersytet Gdański,
Al. Piłsudskiego 46, 81-378 Gdynia; E-mail: rolbieck@ocean.univ.gda.pl

ABSTRACT. A rapid method for preparing semipermanent glycerol-jelly parasite mounts. A rapid method for preparing semipermanent glycerol-jelly mounts of monogeneans, digeneans, nematodes, acanthocephalans, and crustaceans is presented.

Key words: Acanthocephala, Crustacea, Digenea, Monogenea, mounts, Nematoda.

WSTĘP

Metoda jest użyteczna do szybkiego wykonywania glicerożelatynowych, półtrwałych preparatów z przywr, nicieni, kolcogłowów i skorupiaków. Stanowi ona modyfikację metody opisywanej przez Berlanda (1982, 1984). Jej podstawową zaletą jest szybkość zastosowania; przykładowo preparaty z larw III stadium *Anisakis simplex* wykonuje się w ciągu 10-15 minut.

OPIS METODY

Metoda składa się z trzech etapów:

1. Utrwalenie

Zastosowany utrwalacz jednocześnie utrwała i zabija pasożyta. Składa się on z mieszaniny 36-38% formaldehydu i lodowatego kwasu octowego (uwaga - substancja żrąca) w proporcji 1:19. Nicienie, kolcogłowy oraz skorupiaki należy utrwalac około 10 minut, duże płazińce do 2 minut natomiast małe (Monogenea i Digenea) do 1 minuty. Do roztworu wrzucamy żywe pasożyty, gdzie ulegają one wyprostowaniu. W przypadku kolcogłowów powinno się zwrócić szczególną uwagę na wynicowanie ryjka. W tym celu należy pasożyta położyć na szkiełku podstawowym i delikatnie przykryć drugim aby wynicować ryjek, przy czym z jednej strony należy zakroplic utrwalacz. Utrwalony materiał konserwujemy w 70% alkoholu etanolowym.

2. Prześwietlenie

Utrwalony, względnie zakonserwowany materiał przenosi się do kwasu mlekowego lub laktofenolu. Okazy trzyma się w medium aż do prześwietlenia. W przypadku świeżego (żywo utrwalonego) materiału pasożyt ulega prześwietleniu w ciągu kilku minut.

Niektóre pasożyty, np. przywry, kolcogłowy, czasami nicienie, można barwić w czerwonym sproszkowanym barwniku spożywczym. W tym celu należy do prześwietlanego materiału w laktofenolu dodać kilka grudek barwnika i delikatnie rozpuścić go mieszając igłą preparacyjną. Barwnik wnika do okazu bardzo szybko. Jest to typ barwienia progresywnego, dlatego cały proces należy monitorować pod binokulem.

3. Zatopienie pasożytów w glicerożelatynie

Prześwietlony materiał umieszcza się na szkiełku podstawowym. Następnie obok pasożyta kładzie się kawałek stałej glicerożelatyny, którą podgrzewa się nad palnikiem alkoholowym lub świeczką do podgrzewaczy. W chwili gdy glicerożelatyna rozpuści się wokół pasożyta, należy go delikatnie przykryć szkiełkiem nakrywkowym. Glicerożelatyna nie może ulec zagotowaniu. Nadmierne podgrzanie powoduje tworzenie pęcherzyków powietrza. Bezpieczniej jest użycie łaźni wodnej z zachowaniem stabilnej temperatury.

Aby preparat był trwalszy należy po kilku dniach obramować szkiełko nakrywkowe lakierem bezbarwnym, płynnym balsamem kanadyjskim lub DPXem.

Uzyskane w ten sposób preparaty dobrze zabezpieczone i przechowywane (w poziomie, w temperaturze niesprzyjającej rozpuszczeniu glicerożelatyny) mogą leżeć kilka, a nawet kilkanaście lat. Autor posiada w swojej kolekcji siedmioletnie preparaty.

Uwaga! Najlepsze rezultaty uzyskuje się ze świeżego (żywego) materiału.

Skład glicerożelatyny (wg Kaisera):

Granulowana żelatyna	8,0 g
Glicerol	50,0 ml
Fenol krystaliczny	0,1 g
Woda destylowana	50,0 ml

Rozpuszczać żelatynę w wodzie przez 2 godziny, dodać glicerol i fenol. Następnie mieszając roztwór należy go podgrzewać w łaźni wodnej (max. 60°C) przez 30 minut. Przefiltrować przez szklany filtr w temp. 60°C. Przebrać do probówek z zakrętką i przechowywać w lodówce.

LITERATURA

- Berland B. 1982. Basic techniques involved in helminth preservation. ICOPA V, Workshop: Technology as applied to museum parasitic collections, 12th August 1982: 1-16.
Berland B. 1984. Basic techniques in helminth preservation. *Systematic Parasitology* 6: 242-245.